

ความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายเลือน หุ่นสูงเนิน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-582-747-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019356.

11787876X

**CONFLICTS CONCERNING EXPECTATED ROLE
OF LARGE SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF
GENERAL EDUCATION IN NORTHEASTERN REGION**

Mr. Luan Roonsungnoen

**Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration**

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-582-747-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร
โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
โดย นายเลือน ทรุ่นสูงเนิน
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับปริญญาานิพนธ์ฉบับนี้เป็นเล่มหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราช)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุกนธทรัพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์)

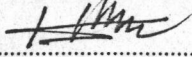
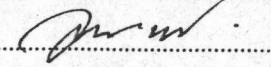
เลื่อน หุ่นสูงเนิน : ความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (CONFLICTS CONCERNING EXPECTED ROLE OF LARGE SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN NORTHEASTERN REGION) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์, 141 หน้า. ISBN 974-582-747-9

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังและความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน 58 คน หัวหน้าหมวดวิชา 268 คน และครู - อาจารย์ 378 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 68 โรงเรียน แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 6 ประเด็น ตามงานของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ 1) งานวิชาการ 2) งานธุรการ 3) งานปกครองนักเรียน 4) งานบริการ 5) งานโรงเรียนกับชุมชน และ 6) งานบริหารทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชา และอาจารย์มีความคาดหวังต่อการบริหารงานในหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือแตกต่างกัน ในส่วนของความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารงานทั้ง 6 ด้าน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา บริหารการศึกษา
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

chula.

C441364 : MAJOR EDUCATIONAL ADMINISTRATION
KEY WORD: CONFLICTS/EXPECTED ROLE

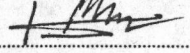
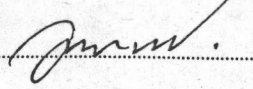
LUAN ROONSUNGNOEN : CONFLICTS CONCERNING EXPECTED ROLE OF LARGE
SECONDARY SCHOOL ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION OF THE
DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION IN NORTHEASTERN REGION. THESIS
ADVISOR : ASST.PROF. NATNIPA COOPARAT, Ph.D., 141 PP.
ISBN 974-582-747-9

The purpose of this study was to study the expected role and conflicts concerning expected role of large secondary school administrators under the jurisdiction of the department of general education in northeastern region. The study sample consisted of 58 secondary school administrators, 268 department heads, and 378 school teachers who were answered the questionnaire from all 68 schools. The questionnaire form used in this study was divided according to the 6 task areas, namely, 1) academic affairs, 2) business affairs, 3) student personnel activities, 4) service affairs, 5) school-community relations, and 6) general administration.

The results of the study indicated that the secondary school administrators, department heads, and school teachers disagreed in rating the expected role of large secondary school administrators under the jurisdiction of the department of general education in northeastern region and the study also showed that secondary school administrators had role conflicts in all 6 task areas.

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา.....
สาขาวิชา..... บริหารการศึกษา.....
ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

ในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูง จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธีรนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้ความช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้กำลังใจ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการวิจัยมาด้วยดีมาตลอด อีกทั้ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิติยานนท์ ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำทางด้านสถิติ

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถาม ที่ใช้เป็น เครื่องมือในการวิจัยด้านความตรงตามเนื้อหา และความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ซึ่งได้แก่ รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร วรุตบางกูร ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ ภาควิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นายวีระ บุญชนะนิเวศ เลขาธิการกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ นายสมพงษ์ รุจิรวรพันธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนโยธินบูรณะ และขอขอบคุณ อาจารย์นิศ สันติวงศ์ อาจารย์โรงเรียนปากช่องที่ได้ช่วยในเรื่องของการบันทึกข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัย

ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้อีกครั้ง

หนึ่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เลือน ทรุ่นสูงเนิน

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	8
2. วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดที่เกี่ยวกับความขัดแย้งในองค์การ	11
แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาท	16
การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	42

3. วิธีดำเนินการวิจัย	45
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	45
สมมุติฐานของการวิจัย	45
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
ตอนที่ 1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	58
ตอนที่ 2. ความขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทที่คาดหวังของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	60
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	102
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	102
สมมุติฐานของการวิจัย	102
วิธีดำเนินการวิจัย	102
สรุปผลการวิจัย.....	103
อภิปรายผลการวิจัย	108
ข้อเสนอแนะ.....	114
รายการอ้างอิง	117
ภาคผนวก	122
ประวัติผู้เขียน	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงประชากรที่อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ จำแนกตามเขตการศึกษา.....	46
2. แสดงประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง.....	47
3. แสดงกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร จำแนกตาม เขตการศึกษา	48
4. แสดงค่าร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปแล้วได้รับคืน จำแนกตามเขตการศึกษา.....	51
5. แสดงจำนวนและค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก ตาม เพศ อายุ อาชีพ อาชีพการ วมการศึกษา และตำแหน่ง ทางวิชาการ.....	58
6. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคาดหวัง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้าน บริหารงานวิชาการ.....	60
7. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนน ความคาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง เหนือ ด้านการบริหารงานวิชาการ.....	64
8. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบท บาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร งานวิชาการ.....	65

9. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานธุรการ.....66
10. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนนของความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานธุรการ.....71
11. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานธุรการ.....72
12. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน.....73
13. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนนความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน.....77
14. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหารงานปกครองนักเรียน.....78

15. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวัง
ในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานบริการ.....79
16. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนนความ
คาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานบริการ.....83
17. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบท
บาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานบริการ.....84
18. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวัง
ในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานโรงเรียนกับชุมชน.....85
19. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนน
ความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ด้านการบริหารงานโรงเรียนกับชุมชน.....89
20. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบท
บาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานทั่วไป.....90

21. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวัง
ในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานทั่วไป.....91
22. แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับคะแนน
ความคาดหวังในบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยม
ศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ด้านการบริหารงานทั่วไป.....96
23. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังในบท
บาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัด
กรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านการบริหาร
งานทั่วไป.....97
24. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวม ด้านต่าง ๆ
ของความคาดหวัง เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ.....98
25. แสดงการวิเคราะห์ ความแปรปรวนระดับคะแนนความ
คาดหวังเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา
ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รวม 6 ด้าน ในภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จากกรมสามัญศึกษา.....100
26. แสดงการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความคาดหวังในบทบาท
ของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวม 6 ด้าน.....101